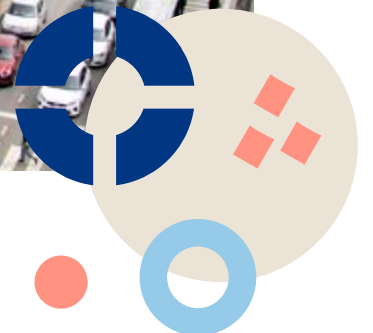

Katujengitytmisen vaikutukset pääkaupunkiseudun yritysten toimintaan 2023

– selvitys on osa Helsingin seudun kauppakamarin
yritysturvallisuustoimintaa

Maaliskuu 2023

Helsingin seudun kauppakamari
Kalevenkatu 12, 00100 Helsinki

Kannen kuva: Meeri Utti

Sisältö

Johdanto	4
Yleistä katujengeistä	5
Havainnot katujengien toiminnasta	6
Katujengien aiheuttama haitta yritysten liiketoiminnalle	8
Toimitilojen sulkeminen seurauksena katujengien toiminnasta	10
Katujengien toimintaan puuttuminen ja haittojen vähentäminen	12
Katujengien vetovoima	14
Yritysten suhtautuminen eri toimenpidevaihtoehtoihin	15
Mihin mahdollista rahoitusta katujengien haittojen vähentämiseksi tulisi käyttää?	18
Keskeiset havainnot	21
Moni yritys on kohdannut katujengien toimintaa ja se on vaikuttanut yritysten toimintaan negatiivisesti.....	21
Osa yrityksistä on harkinnut liiketilojen sulkemista.....	21
Katujengien toimintaan pitäisi pääkaupunkiseudulla pitäisi puuttua tehokkaammin ja aseet huolestuttavat	21
Moni yritys on valmis osallistumaan jengiytymistä ehkäisevään toimintaan ja kouluilta odotetaan aktiivista otetta.....	22

Johdanto

Tässä selvityksessä tutkitaan yritysten kokemuksia ja käsityksiä pääkaupunkiseudun niin sanottujen katujengien ja vastaavien ryhmien toiminnasta.

Yritykset vastasivat kyselyyn helmikuussa 2023. Tutkimustulokset on esitetty taulukoina ja kuvioina, joista yksittäisen vastaajan mielipide ei käy ilmi. Selvitys perustuu 73 pääkaupunkiseudun yrityksen antamiin vastauksiin. Kysely kohdistettiin toimialoille, joita katujengien toiminta voi koskea. Selvitys on osa Helsingin seudun kauppakamarin yritysturvallisuustoimintaa.

Kyselyyn vastanneista yrityksistä 32 prosenttia edustaa palveluita kuluttaja-asiakkaille, 25 prosenttia palveluja yrityksille, 24 prosenttia vähittäiskauppaa, 14 prosenttia liikennettä ja logistiikkaa ja rakennusalaan 4 prosenttia.

Vastanneista yrityksistä 19 prosenttia oli henkilömäärältään pieniä yrityksiä, jotka työllistävät 1–4 henkilöä. Vastaajista 58 prosenttia oli yrityksiä, joiden palveluksessa on 5–99 työntekijää. Yli 100 henkilöä työllistäviä vastaajia oli 21 prosenttia.

Vastaajat olivat yritysten toimitusjohtajia (21 %), yrittäjiä tai omistajia (41 %), muita johtajia (14 %). Päällikkötason tehtävissä vastaajista oli kahdeksan prosenttia. Selvityksessä on tavoitettu yritysten johtotaso.

Kysymyksen kautta pyrittiin selvittämään katujengien vaikutuksia yritysten toimintaan, miten yleisiä haitat ovat, miten yritysten mielestä miten katujengien toimintaan pitäisi reagoida ja miten rikollista toimintaa voitaisiin vähentää. Osa kysymyksistä liittyy nuorten ja alaikäisten häiriöihin ja rikoksiin. Ne on lisätty osaksi selvitystä, koska nuoret ovat se ryhmä, josta katujengien on tulevaisuudessa helppo värvätä uusia jäseniä.

Tekstissä olevista sinisistä laatikoista löytyvät yritysten vapaamuotoisten vastausten lainaukset.

Helsingissä 14.3.2023

Helsingin seudun kauppakamari

Yleistä katujengeistä

Poliisi määrittelee katujengeiksi tiettyihin kaupunginosaan leimautuvat ryhmät, joissa toimii useita tunnistettuja henkilöitä ja joiden keskuudesta on kyetty tunnistamaan hierarkiaa ja johtohahmoja. Ryhmät tuovat edustamiaan kaupunginosia esiin poliisin kanssa asioidessaan ja sosiaalisessa mediasa. Ryhmillä on myös usein käytössään kaupunginosan nimeen tai postinumeroon perustuvia tunnuksia.

Näillä ryhmillä on keskinäisiä, väkivaltaisia yhteenottoja ja ne ovat valmiita käyttämään vakaavaakin väkivaltaa näissä yhteenotoissa. Tyypillistä näille ryhmille on rikollisen toiminnan, kuten huumausainekaupan harjoittaminen ja ryhmät suhtautuvat välinpitämättömästi tai kielteisesti järjestäytyneeseen yhteiskuntaan. He ovat välinpitämättömiä myös sen suhteen, että heidän toimintansa voi aiheuttaa vaaraa muulle yhteiskunnalle.

Katujengeihin kuuluvat ovat tyypillisesti joko täysi-ikäisiä tai sen kynnyksellä. Kyse on eri ilmiöstä, kuin alaikäisten nuorten toisiinsa kohdistamassa väkivallassa. Katujengit ovat myös eri asia kuin järjestäytyneet rikollisuus. Poliisi on kuitenkin huolissaan, että kukin näistä ilmiöistä voi päätyä ruokkimaan toisiaan. Rikoksia tekevät alaikäiset saattavat päätyä katujengeihin, joista aikaa myöten voi kehkeytyä järjestäytyneitä rikollisuutta, mikäli ilmiöön ei onnistuta puuttumaan. Katujengiläisistä suurella osalla on maahanmuuttajatausta ensimmäisessä tai toisessa polvessa.

Poliisin määritelmän mukaisia katujengejä on tunnistettu arviolta kymmenen (tilanne marraskuussa 2022) ja niiden toiminta on painottunut pääkaupunkiseudulle, joskin ilmiön leviämisestä on viitteitä. Jengiin kuuluvat tekevät rikoksia sekä yhdessä että yksin, ja näitä jengiläisten tekemiä rikoksia on tunnistettu joitain satoja.

Poliisin näkemyksen mukaan katujengeihin ajautumiseen johtaa ennen muuta syrjäytyminen ja näköalattomuus. Myös esimerkiksi päihde- ja muut terveysongelmat voivat edesauttaa jengiytymistä, mistä syystä jengi-ilmiön tukahduttamiseen tähtäävät toimet tehdäänkin ensisijaisesti muualla kuin poliisissa. Tärkeintä onkin saada estettyä uusien nuorten liukuminen kohti katujengejä vähentämällä rikollisen elämäntavan houkuttelevuutta ja tarjoamalla vaihtoehtoja yhteiskuntaan kiinnittymiseksi.

Poliisi suhtautuu ilmiön torjuntaan vakavasti, mutta poliisin toimet eivät kuitenkaan yksin riitä. Tarvitaan yhteistyötä eri viranomaisten ja muiden toimijoiden välillä. Poliisin näkökulmasta tavoitteena on estää ilmiön pahentuminen, vakiintuminen ja katkaista väkivallan ja muun rikollisuuden kierre.

Poliisin ennalta estävän työn näkökulmasta on tehokkainta keskittyä niihin nuoriin, jotka liikkuvat jengien ympärillä ja joita rikollinen elämäntapa houkuttaa. Tätä yhteistyötä poliisi tekee moniammatillisesti esimerkiksi ennalta estävässä ankkuritoiminnassa.

Poliisin tavoitteena on estää katujengi-ilmiön pahentuminen, katujengien vakiintuminen sekä pysäyttää kehityksessä oleva väkivallan ja muun rikollisuuden kierre käyttämällä poliisin toimivaltuuksia ja osaamista. Poliisin tavoitteena on tunnistaa alkamassa olevat väkivallan kierteet ja katkaista ne nopeasti, tutkia ilmi tulleet rikokset ja saattaa tekijät rikosvastuuseen.

(Lähde: Poliisin internetisivut)

Havainnot katujengien toiminnasta

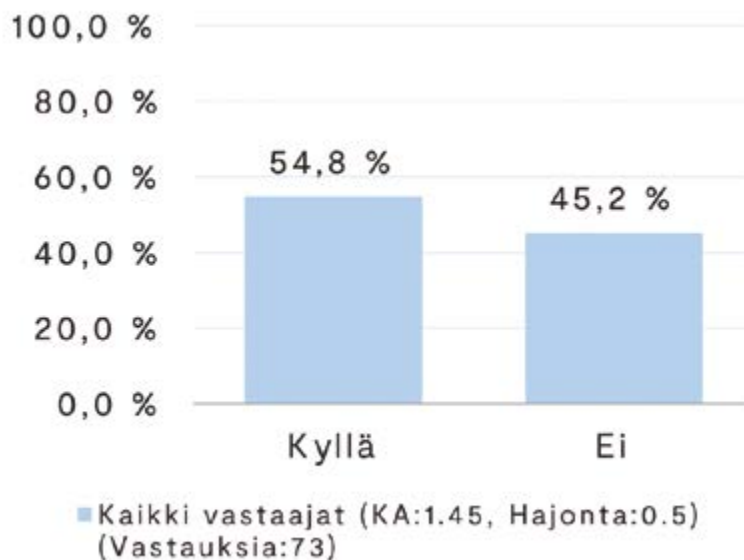
Katujengiilmion kehitys kahden viime vuoden aikana on ollut yllättävän nopeaa. Julkisuudessa on nähty uutisointia sivullisista piittaamattomista väkivallanteoista julkisilla paikoilla ja oikeudenkäyntien kautta on saatu tietoa siitä, millaista katujengirikollisuus. Katujengirikollisuuden vaikutuksia pääkaupunkiseudulla toimiviin yrityksiin ei kuitenkaan ole aiemmin selvitetty.

Asia on tärkeä, sillä peruspalveluita (vähittäiskauppa, ravintola, kauppakeskus, julkinen liikenne jne.) tarjoavat yritykset ovat osa kaupunkien perusinfraa ja jos jokin ilmiö heikentää niiden toimintaedellytyksiä, on siihen puututtava viranomaisten ja yritysten yhteistyönä. Tilannetta ei saa päästää niin huonoksi, että yritykset sulkisivat toimitilojaan ja jättäisivät kaupunki-infraan ”tyhjää tilaa”, joka osaltaan voisi johtaa alueiden eriarvoistumiseen.

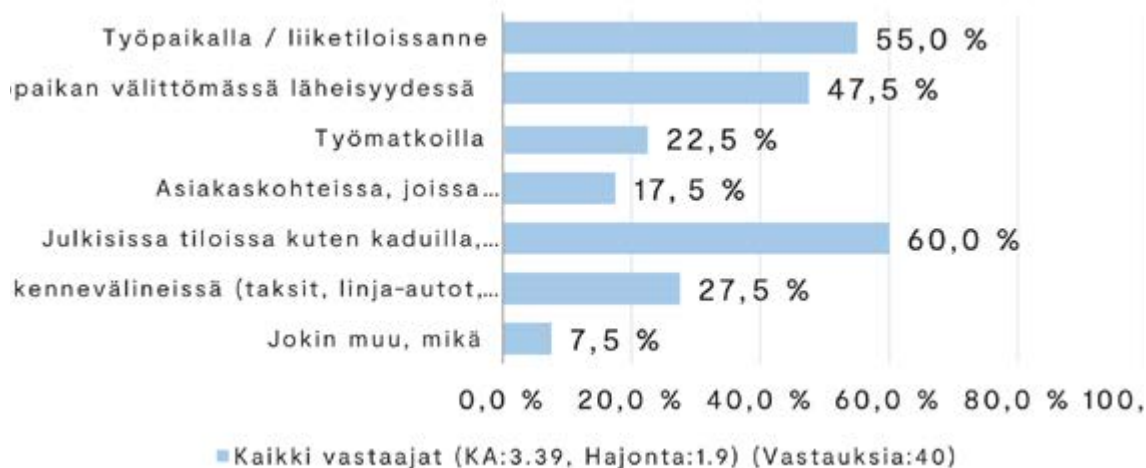
Huomattava määrä vastaajista kertoo havainneensa katujengien tai muiden ryhmittymien aiheuttamaa häiriötä, häiritsevää käytöstä tai eri asteista rikollisuutta. Kaikki kolme vaihtoehtoa ovat yritysten ja kaupunkien kannalta merkittäviä, koska ne voivat vaikuttaa erityisesti asiakkaiden – jotka ovat samalla kaupungin asukkaita – kokemukseen asioinnin ja arjen turvallisuudesta alueella.

Katujengien aiheuttaman häiriön ja rikollisuuden määrä on lisääntynyt selvästi, ja sillä on ollut negatiivisia vaikutuksia yritysten toimintaan. Myös alaikäisten aiheuttamien häiriöiden määrä on lisääntynyt merkittävästi. Alaikäiset ovat ryhmä, josta katujengit voivat värvätä uusia jäseniä ja siksi alaikäisten syrjäytymisen ja pahoinvoinnin estämiseen on panostettava myös ennaltaehkäisyn vuoksi.

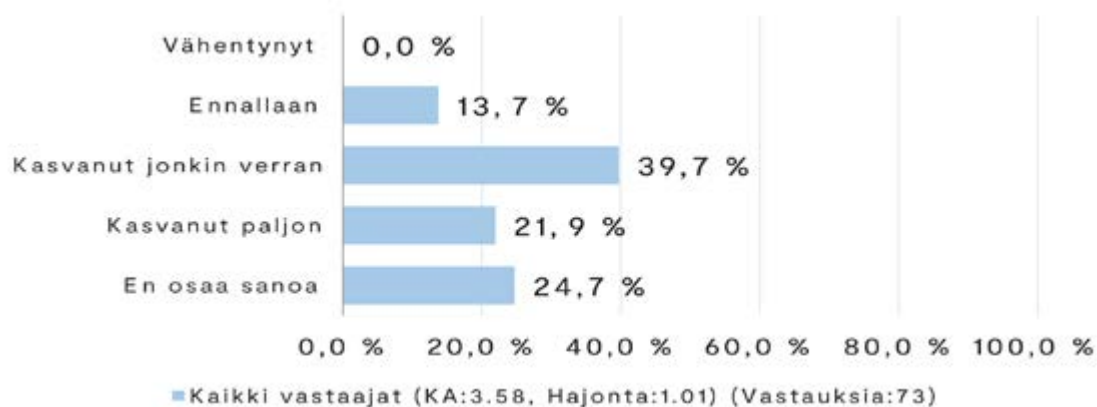
Onko havaittu katujengien tai muiden ryhmien aiheuttamia häiriötä/häiritsevää käytöstä/eri asteisesta rikollisuutta?

Yli puolet vastaajista (55 %) oli havainnut poliisin määritelmän mukaisten katujengien häiritsevää käytöstä tai niiden tekemiä rikoksia. Yleisimmät paikat havainnoille olivat julkiset paikat, (60 %), liiketilat (55 %) ja työpaikan välitön läheisyys (48 %).

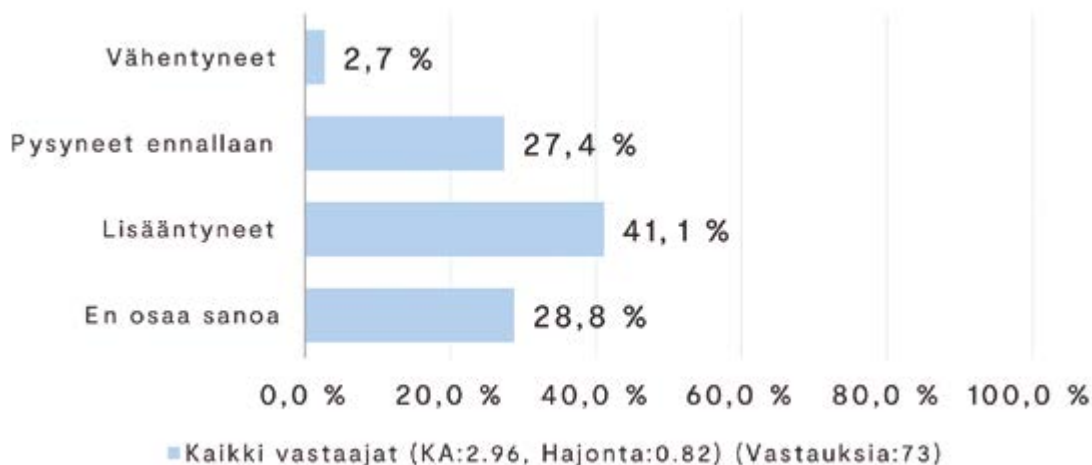

Katujengien aiheuttamien häiriöiden tai rikollisuuden kehitys pääkaupunkiseudulla?

Lähes kaksi kolmasosaa (62 %) vastaajista on sitä mieltä, että häiriö tai rikollisuus on kasvanut ainakin jonkin verran. Viidesosan (22 %) mielestä ilmiö on kasvanut paljon.

Alaikäisten (alle 15 v.) aiheuttamien häiriöiden kehitys toimialueella?

Lähes puolet (41 %) kokee alaikäisten aiheuttamien häiriöiden lisääntyneen. Yli viidesosan (27 %) mielestä niiden määrä on pysynyt ennallaan. Alaikäiset ovat ryhmä, josta katujengit värväävät jäseniä ja siksi katujengirikollisuuden ennaltaehkäisyn kannalta on tärkeä puuttua nuorten syrjäytymiseen.

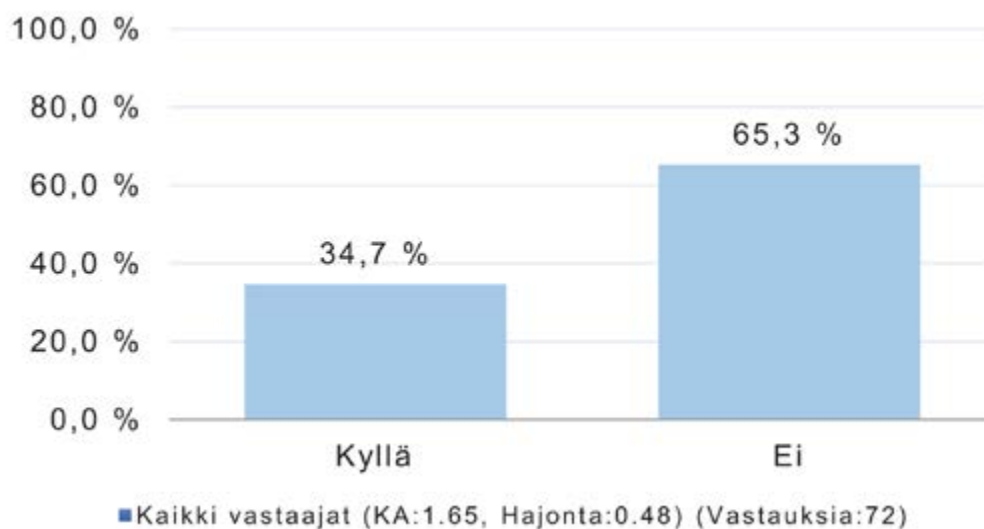
Katujengien aiheuttama haitta yritysten liiketoiminnalle

Yritykset ovat osa toimivaa kaupunkikuvaa ja niiden toiminta on turvattava aivan kuten muidenkin kaupungin alueella toimivien tahojen. Toimintaedellytysten heikentyminen alkaa järjestyshäiriöistä ja alueella tapahtuva näkyvä rikollisuus on negatiivisen kehityksen loppupää. Tilanteen edettyä näkyvän rikollisuuteen korjaavilla toimilla on kiire. Yritys elää liikevaihdosta ja sen mukanaan tuomasta tuotosta. Liikevaihdon vähentyessä syystä tai toisesta kipurajan alle, yrityksen on tehtävä nopeitakin ratkaisuja varmistaakseen toiminnan jatkuvuuden. Koska yritys ei yksin voi tehdä katujengirikollisuudelle paljoakaan, vaihtoehdot ovat vähissä ja nopeasti ainoaksi toimivaksi ratkaisuksi jää liiketilojen siirtäminen muualle.

Vastauksista käy ilmi, että katujengien rikollisesta käyttäytymisestä on jo ollut haittaa yrityksille. Haitallinen kehitys joillakin alueilla on siis ollut nopeaa, mutta on vaikea arvioida missä yksittäisen yrityksen liiketaloudellinen kipuraja kulkee. Yhteiskunnan pitäisi kuitenkin turvata yritysten häiriötön toiminta myös katujengirikollisuuden osalta.

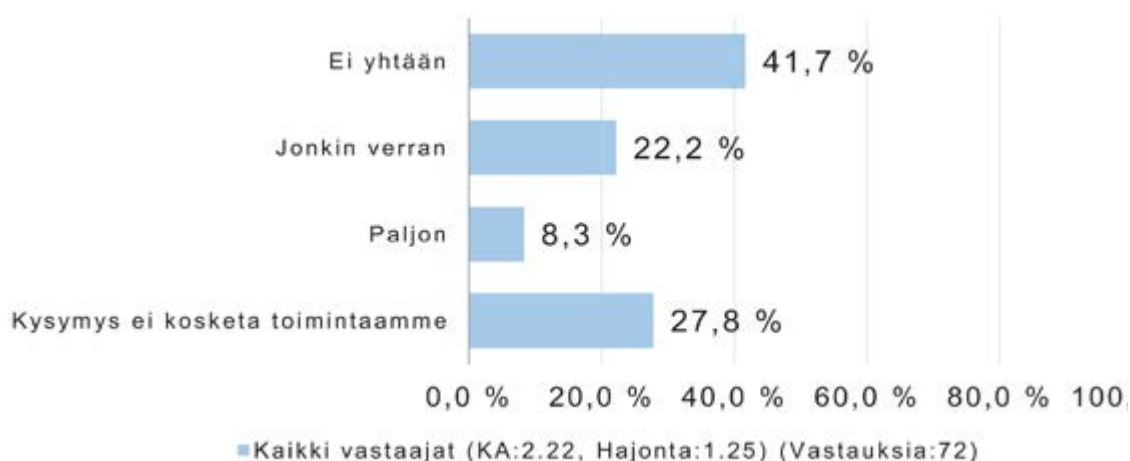
Katujengirikollisuus on vaikuttanut huomattavissa määrin yritysten asiakaskuntaan vähentäen asiointia ja kehitys on katujengi-ilmiön lyhyt historia huomioiden nopeaa. Yritysten työntekijöitä on jopa estetty tekemästä työtään. Lähivuodet kertovat miten laajaksi ilmiö joillakin pääkaupunkiseudun alueilla kasvaa. Tällä hetkellä pääkaupunkiseudun viranomaisilla ja kaupungeilla on kiire kehittää yhteistoimintaa katujen-girikollisuuden haitallisuuden torjumiseksi seudun eri toimijoiden kanssa.

Onko rikollisesta jengikäyttäytymisestä ollut häiriötä liiketoiminnallenne?

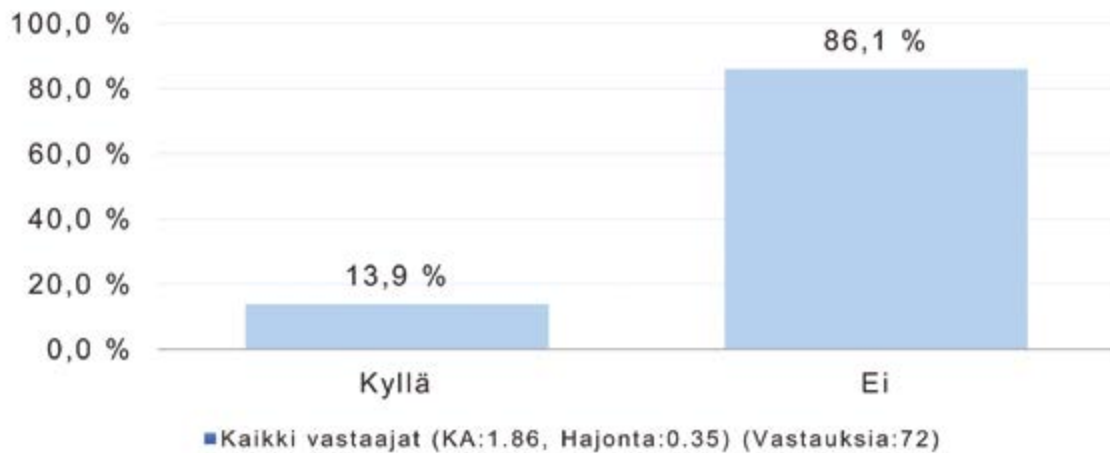
Yli kolmasosa (35 %) vastaajista kertoi jengikäyttäytymisen häirinneen liiketoimintaa. Tämä on huolestuttava tulos, sillä mikäli yritysten toiminta häiriintyy riittävästi, saattavat ne vaihtaa sijaintia tai sulkea liikkeen määräajaksi tai kokonaan. Tällainen tilanne ei ole myöskään hyväksi kaupunginosan asukkaille ja sille millaisena asumispaikkana alue koetaan.

Ovatko katujengien teot tai käyttäytyminen vaikuttaneet negatiivisesti asiakaskuntaanne vähentäen asiointia liikkeessanne?

Kolmasosa (31 %) vastaajista kertoi katujengien tekojen ja toiminnan vaikuttaneen ainakin jonkin verran liikkeessä asioivien asiakkaiden määrään. Lähes kymmenesosa (8 %) kertoi sen vaikuttaneen paljon liikkeessä asioivien määrään.

Onko teitä tai henkilöstöänne estetty tekemästä työtänne?

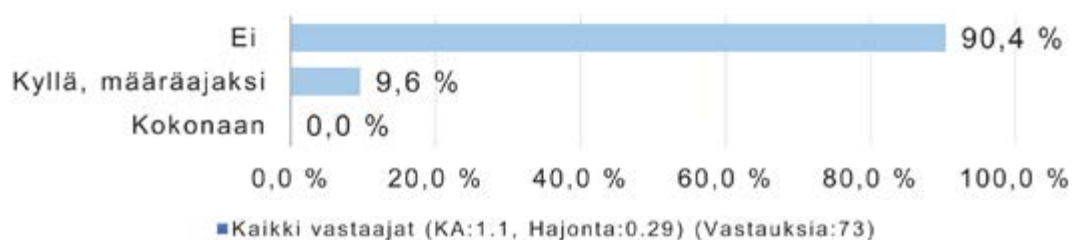
Hieman yli kymmenesosa (14 %) kertoi henkilökunnan tai itsensä tulleen estetyksi työnteosta tavalla tai toisella. Puuttuminen työntekemiseen on vakavaa, sillä yhteiskunnassa jokaisella tulisi olla mahdollisuus harjoittaa turvallisesti yritystoimintaansa tai ammattiaan.

Toimitilojen sulkeminen seurauksena katujengien toiminnasta

Tällä hetkellä yksittäisen yrityksen mahdollisuudet vaikuttaa katujengirikollisuuteen, ja sen aiheuttamiin haittoihin ovat vähäiset. Yhteistyömalleja ja tiedonvaihtokanavia yritysten, viranomaisten ja kaupunkien välillä ei vielä ole tai niistä ei ole tietoisuutta. Yhteistyö on ainoa tapa reagoida tehokkaasti katujengirikollisuuteen ja turvata samalla ”kivijalassa” toimivien yritysten toimintaedellytykset pääkaupunkiseudulla. Ennen kivijalkaliikkeitä oli ympäri kaupunkia, nykyään suuri osa niistä on keskittynyt liikekeskuksiin, ostoskeskuksiin ja kauppakeskuksiin.

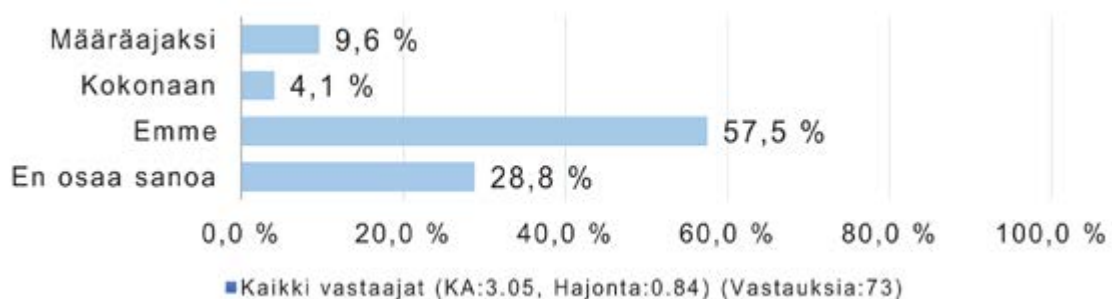
Hälyttävää on, että jo nyt osa pääkaupunkiseudun yrityksistä on joutunut harkitsemaan liiketilojensa määräaikaista sulkemista katujengirikollisuuden vuoksi. Ja jotkut yritykset ovat valmiita sulkemaan liiketilat määräajaksi tai kokonaan, mikäli asiakkaiden tai työntekijöiden turvallisuus vaarantuu. Näitä seuraavat helposti asiakaskato ja kannattavuuden lasku. Nämä jälkimmäiset vaikuttavat suoraan yrityksen toimintamahdollisuuksiin ja toiminnan jatkuvuuden vaarantumiseen. Vaihtoehdoksi tällä hetkellä jää liiketilojen sulkeminen määräajaksi tai pysyvästi. Mikäli näin kävisi, jotkut alueet pääkaupunkiseudulla heikkenisivät palveluiltaan ja asumisviihtyvyydeltään ja tämä aiheuttaisi ajan myötä alueiden eriarvoistumista.

Oletteko joutuneet harkitsemaan häiriöiden vuoksi liiketilanne/toiminnan sulkemista häiriöalueella?

Kymmenesosa (9 %) vastaajista on harkinnut liiketilojen sulkemista määräajaksi häiriöiden vuoksi.

Olisitteko valmiita sulkemaan liiketilan katujengien / muiden ryhmien aiheuttaman häiriön tai rikollisuuden vuoksi?

Yli kymmenesosa (14 %) olisi valmis sulkemaan liiketilat ainakin määräajaksi häiriöiden tai rikollisuuden vuoksi.

Millaisessa tilanteessa olisitte valmiita sulkemaan liiketilanne määräajaksi tai kokonaan?

Työntekijöiden (84 %) ja asiakkaiden (72 %) turvallisuus ja niistä seuraava asiakaskato (42 %) sekä kannattavuuden merkittävä lasku olivat yleisimmät asiat, joiden vaarantuessa yritys olisi valmis sulkemaan liiketilansa määräajaksi tai kokonaan.

Katujengien toimintaan puuttuminen ja haittojen vähentäminen

Katujengit ovat vastausten perusteella ongelma, johon olisi puututtava tehokkaammin kuin tähän mennessä on toimittu. Yritysten mukaan tärkeimpiä keinoja katujengeihin vaikuttamiseksi olisi kehittää tehokkaampia lastensuojellisia keinoja alaikäisten rikoksiin puuttumiseksi ja tiukentaa katujengirikosten rangaistuksia. Vastauksista käy ilmi se, että yritykset ymmärtävät alaikäisten toimintaan puuttumisen merkityksen myös katujengirikollisuuden kasvun estämisessä.

Nuoret ovat ryhmä, josta katujengien on helpointa värvätä uusia jäseniä ja välillisiä rikosentekijöitä. Siksi jo varhaiskasvatukselle ja kouluille tulisi suunnata riittäviä resursseja, lisätä ilmaista harrastustoimintaa ongelma-alueilla ja lisätä tarvittaessa alueiden sosiaalipalveluja. Ratkaisu katujengien rikollisen toiminnan ennalta estämiseen ei ole ainoastaan niin sanotuissa kovissa toimissa, vaan ne tarvitsevat tuekseen myös pehmeitä toimia, joilla minimoidaan ilmiön mahdollisuudet kasvaa tulevaisuudessa.

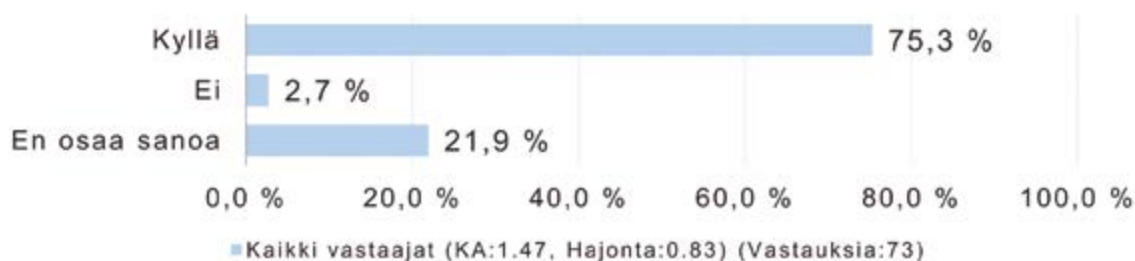
”Suunnata poliisin resursseja rikosten ennaltaehkäisyyn ja varsinkin selvittämiseen esimerkiksi nastarengaskiellon valvomisen sijaan. On täysin käsittämätöntä, että ilmiselvään ja näkyvään rikolliseen toimintaan ei saada puututtua, vaikka poliisin mukaan tekijät tiedetään. Poliisin mukaan henkilöiden tavoittaminen ja saattaminen edesvastuuseen on hankalaa, koska heidän henkilöyttään ei saada selvitettyä. Siksi rikosten selvittelytyöstä joudutaan luopumaan ja saamme siitä myös kirjallisia ilmoituksia.”

”Oikeat henkilöt oikeassa paikassa asioita hoitamassa ja mestarille mestarin palkka ja kisällille kisällin palkka. Ei niitä ongelma virkamiehet konttorilta pysty ratkaisemaan, vaikka kaadettaisi heidän palkkoihinsa yms. rahaa kuinka paljon. Sinne pitää saada kovia jätkiä ja muijia sekaan (aikuisia oikeita ihmisiä maalaisjärjellä varustettuna, eikä ainakaan ketään suoraan koulunpenkiltä mihinkään) iltaisin ja viikonloppuisin ja huolehtimaan, ettei porukassa tyhmyys tiivisty.”

”Virkavallan resurssit ihan näkyvään läsnäoloon. Poliisihan ei nykypäivänä näy katukuvassa oikeastaan lainkaan.”

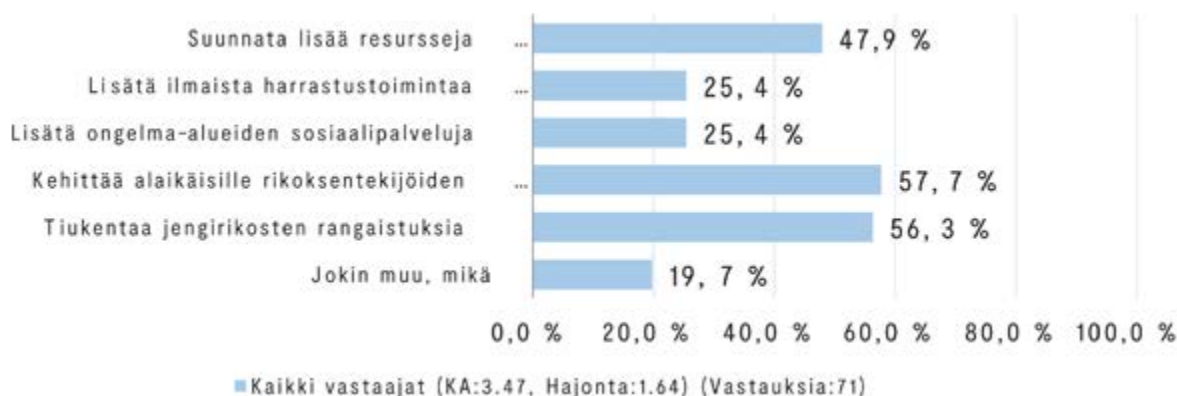
”Asiaan voitaisiin vaikuttaa tehokkaasti kaupunkisuunnittelun kautta. Kaupungit suomessa ovat todella harvaan asuttuja. Tiiviimpi monimuotoinen rakentaminen toisi ihmisiä lähemmäs toisiaan ja osaltaan vähentäisi esim. nuorison häiriökäyttäytymistä ihan jo siten, että nuoriso olisi tällöin useamman silmäparin katseen alla.”

Ovatko katujengit sellainen ongelma pääkaupunkiseudulla, johon pitäisi puuttua tehokkaammin?

Suuri enemmistö (75 %) vastaajista piti katujengejä ongelmana, johon pitäisi puuttua tehokkaammin.

Mikä olisi paras tapa vähentää katujengiytymistä ja sen haittoja?

Yli puolet vastaajista piti alaikäisten rikoksentekijöiden seuraamusten kehittämistä (58 %) ja jengirikosten rangaistusten kiristämistä (56 %) tehokkaana tapana vähentää katujengiytymistä ja sen haittoja. Kolmanneksi yleisin tapa vähentää niitä oli resurssien suuntaaminen varhaiskasvatuksella ja kouluille (48 %)

”Poliisin ja vartiointin lähestyttävyyden ja näkyvyyden alueella. Vartiointialan koulutukseen neuvottelutaitojen lisääminen.”

Katujengien vetovoima

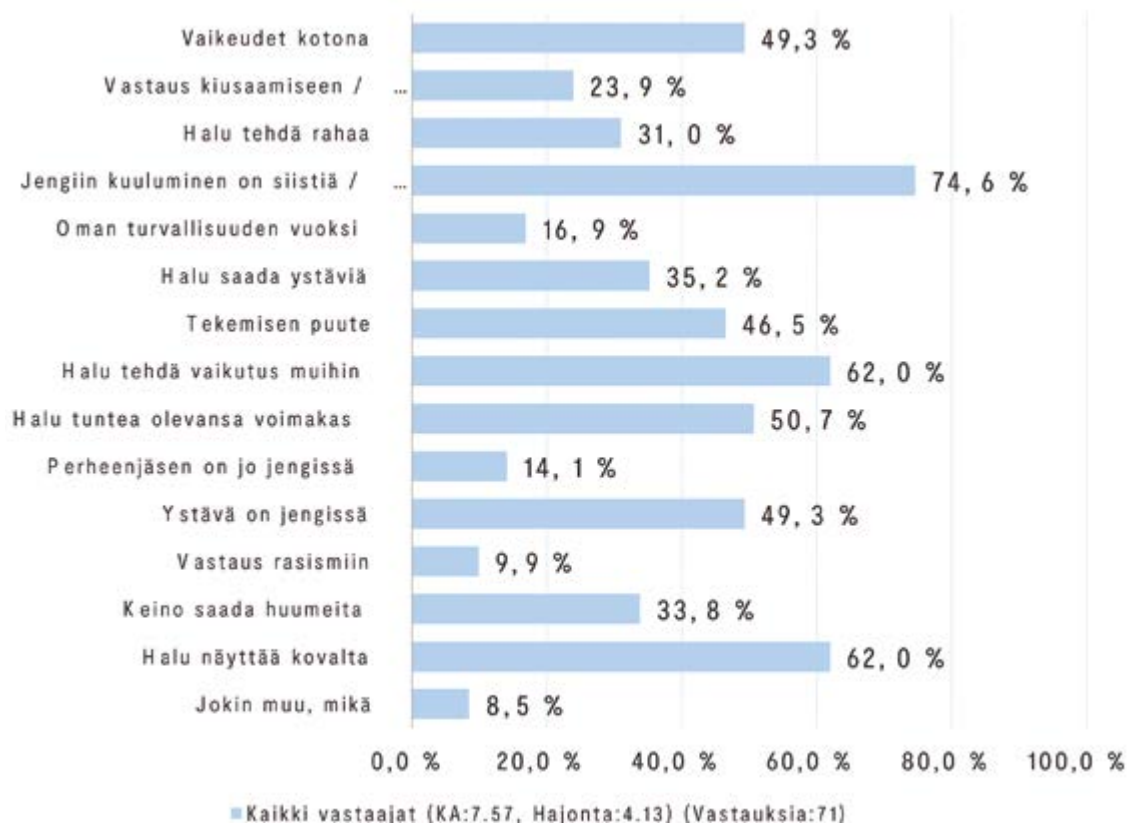
Katujengeihin kuulumisen syiden ja jäsenyyden vetovoiman ymmärtäminen ja tunnistaminen ovat olennaisia seikkoja, koska ilman niitä on vaikea suunnitella toimia joilla katujengien houkuttelevuutta, voitaisiin vähentää potentiaalisten uusien jäsenten silmissä tai joilla saada nykyinen jäsen eroamaan katujengistä.

Yritysten mielestä jäsenyyden mukanaan tuoma ”siisteys tai muodikkaus”, halu tehdä vaikutus muihin, halu näyttää kovalta, halu tuntea itsensä voimakkaaksi ja vaikeudet kotona ovat yleisimmät tekijät, joiden vuoksi katujengin jäsenyys nähdään houkuttelevina.

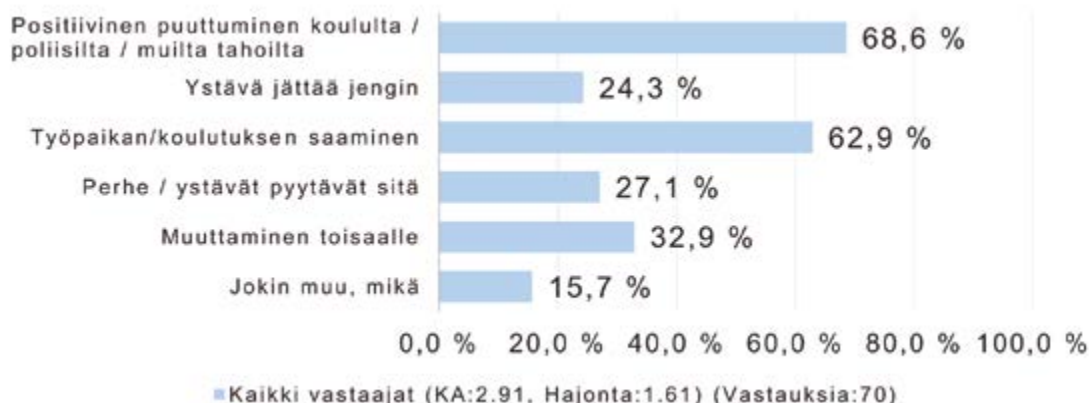
Keinoina saada jengiläinen eromaan katujengistä yritykset pitivät positiivista puuttumista koulun, poliisin tai muiden tahojen suunnalta. Toiseksi eniten yritykset uskoivat työpaikan saamisen auttavan eroamisessa. Nämä kaksi vaihtoehtoa erottuivat selvästi muista vastausvaihtoehdoista.

”Jännityksen haku, vertaisryhmään kuuluminen, sosiaalinen paine.”

Miksi luulette nuorten liittyvän katujengeihin?

Mikä mielestänne saisi/auttaisi nuoria jättämään katujengin?

”Luoda nuorille vaihtoehtoisia, ilmaisia vapaa-ajan vietto mahdollisuuksia ja kiinnostavaa tekemistä.”

”Kovempi nuorisokuri, selkeät säännöt ja rangaistukset.”

”Ajoissa puuttuminen. Aktiivinen ohjaus järkevään toimintaan. Täysi-ikäisten jengiläisten rangaistukset kovemmaksi.”

”Vaihtoehtoisen käyttäytymisen malli ja kannustaminen urheiluun ja harrastuksiin”

”Kovemmat sanktiot.”

Yritysten suhtautuminen eri toimenpidevaihtoehtoihin

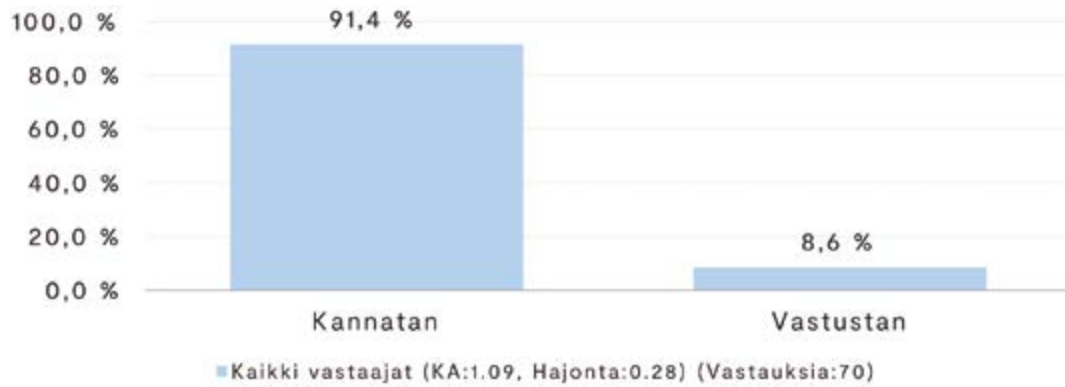
Yrityksiltä kysyttiin mielipiteitä erilaisten katujengien toimintaan vaikuttavien toimenpidevaihtoehtojen suhteen. Yritykset tunnistivat tarpeen kohdistaa pehmeitä toimia nuoriin, jotka ovat helposti katujengien värväyksen kohteena. Nuorten syrjäytyminen ja päätyminen rikoksien tekijöiksi on mahdollista estää ennalta, mutta se vaatii resursseja poliisilta ja yhteistyötä monien eri toimijoiden kanssa.

Kouluilta odotetaan koulunpäivän jälkeistä toimintaa ja tehokasta puuttumista kiusaamiseen. Molemmat ovat tärkeitä syrjäytymistä ja ulkopuolisuuden tunnetta torjuvaa toimintaa. Syrjäytyneet ja ulkopuolisuutta kokevat nuoret taas ovat alttiita katujengien värväykselle.

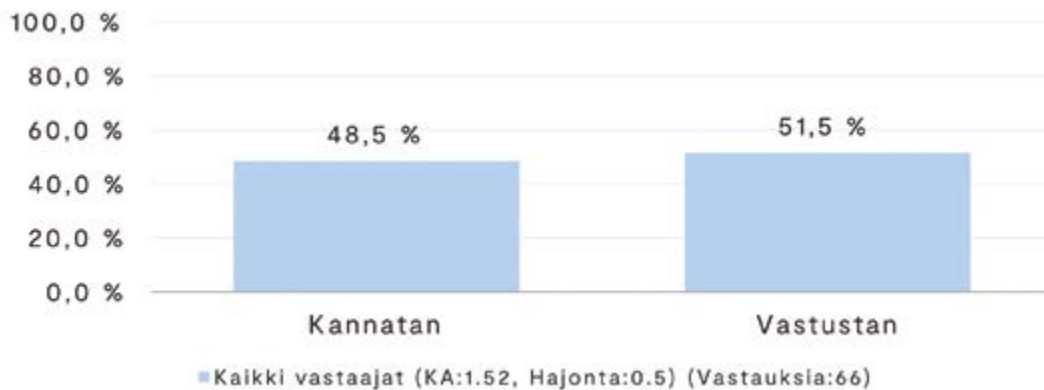
Merkittävää oli, että lähes puolet (48,5 %) vastaajayrityksistä oli valmiita tukemaan jengiytymistä ehkäisevää työtä toimintaa taloudellisilla ja henkilöresursseilla. Tämä kertoo sen, että yritykset kokevat katujengit uhkana toiminnalleen ja ovat valmiita osallistumaan ehkäisevään toimintaan.

Kovien toimenpiteiden osalta yritykset tukivat rangaistusten koventamista, poliisin katujengien valvonnan lisäämistä ja ehdottomien vankeusrangaistusten tuomitsemista jengirikoksista. Yritysten selkeä enemmistö odottivat hallitukselta ja eduskunnalta tiukempia lakeja, jotta aseiden päätyminen katujengiläisten käsiin voitaisiin estää.

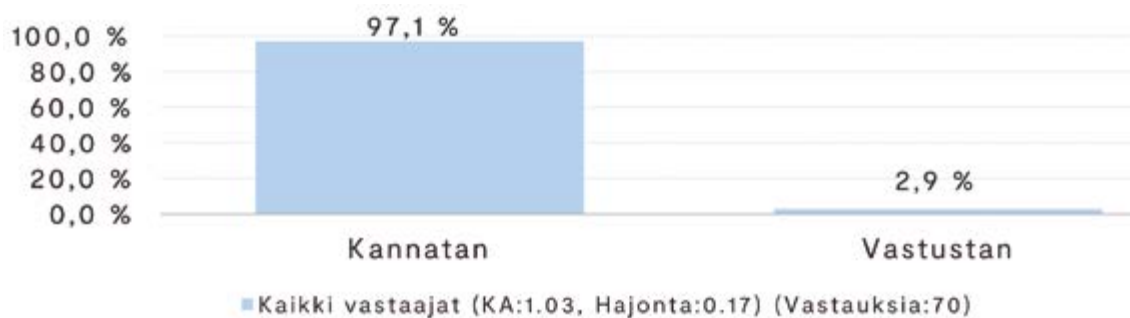
Koulujen tulisi tarjota valvottua koulupäivän jälkeistä toimintaa nuorille, joiden vanhemmat eivät ole kotona.

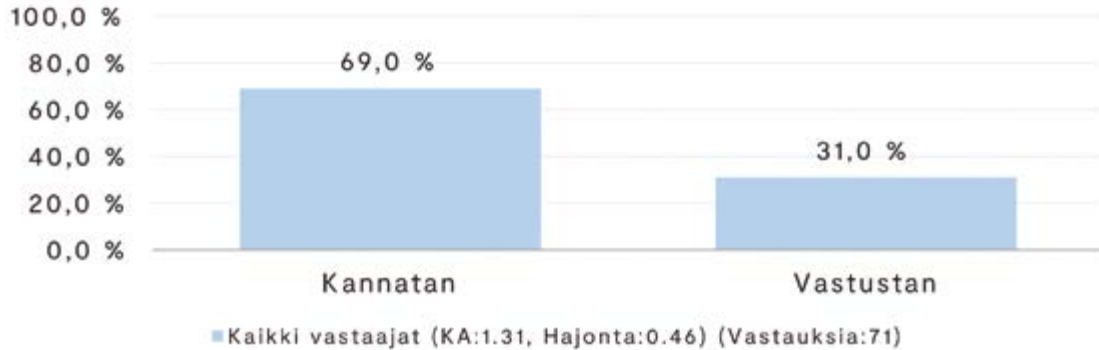
Yrityksemme olisi valmis tukemaan taloudellisesti tai henkilöresursseilla toimialueellamme jengiytymistä ehkäisevää työtä.

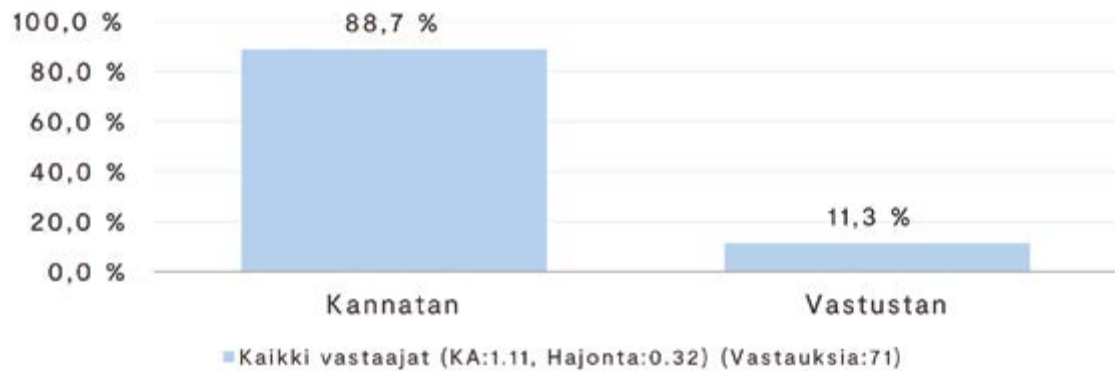
Kaikki koulut olisi lain mukaan velvoitettava ottamaan käyttöön ja valvomaan tehokkaasti kiusaamisen vastaisia käytäntöjä, VAIKKA tämä vie aikaa eikä toteudu heti.

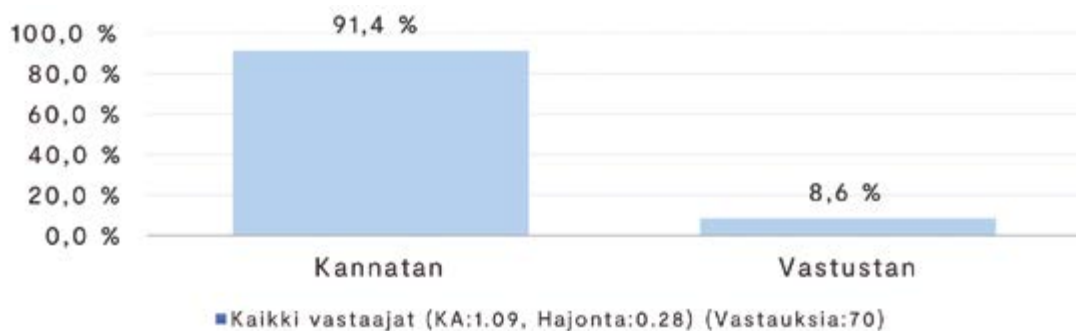
Väkivaltarikoksia tekeviä nuoria tulee tuomita kuten aikuisia, VAIKKA tämä johtaa paljon kovempiin rangaistuksiin kuin nuoret ovat perinteisesti saaneet.

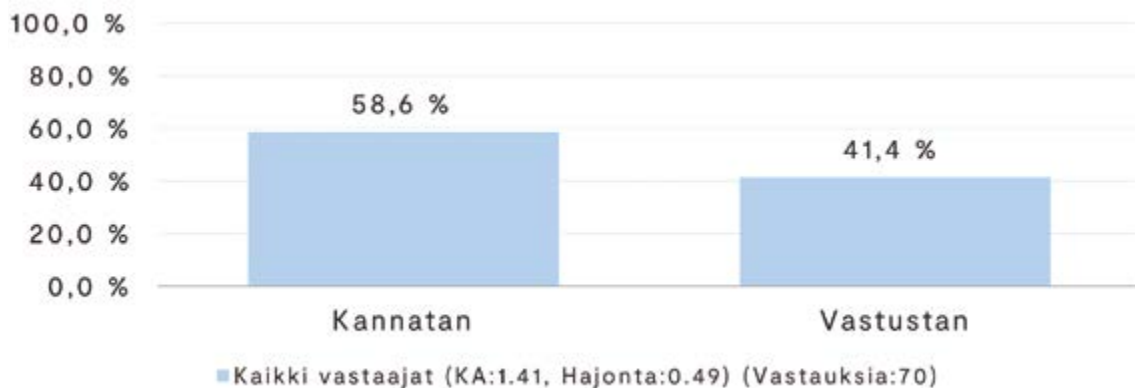
Poliisin pitäisi seurata tarkemmin jengien toimintaa, VAIKKA lisävalvonta voisi herättää kysymyksiä ihmisoikeuksien loukkaamisesta.

Hallituksen ja eduskunnan tulisi säätää tiukempia lakeja pitääkseen aseet poissa katujengiläisten käsistä.

Väkivaltarikoksiin syyllistyneet nuoret tulee tuomita vankilaan,
VAIKKA tämä voi lisätä alttiutta jatkaa rikollista elämää.

Mihin mahdollista rahoitusta katujengien haittojen vähentämiseksi tulisi käyttää?

Yrityksiltä kysyttiin, että jos katujengien haittojen vähentämiseksi annettaisiin rahoitusta, niin mihin se tulisi käyttää. Kysymys oli avoin kysymys ja siksi hajontaa ilmeni.

Eri vastausten joukosta esille nousivat seuraavat:

- Poliisien resurssien lisääminen ja kohdentaminen katujengien valvontaan
- Tiukka puuttuminen rikoksiin ja rangaistukset
- Ilmainen harrastetoiminta, urheilun ja kulttuuritoiminnan lisääminen
- Nuoriso-ohjaajien toiminnan lisääminen
- Ennaltaehkäisy ja nuorisotyö
- Vuoropuhelu nuorten kanssa
- Jalkautuminen alueille eri toimijoiden taholta (poliisi, nuorisotyö, sosiaalitoimi jne)

”Poliisin resurssien lisäämistä. Tuomioistuinten toiminnan nopeuttamista. Tuomion saaminen kestään liian kauan. Ulkomaalaistaustaiset suoraan pois maasta, jos syyllistyvät tuomittavaan rikolliseen tekoon. Tarpeeksi kovat rangaistukset kaikille, jotka tekevät rikoksia. Liika lempeily on pahasta ja sitä käytetään vain hyväkseen.”

”Ilmaista harrastetoimintaa, urheilutoimintaa ja kulttuuritoimintaa vapaa-ajan viettoon.”

”Nuoriso-ohjaajien yms. jalkauttaminen nuorison sekaan.”

”Tiukka puuttuminen muiden kehoon ja omaisuuteen kohdistuviin rikoksiin, rangaistukset myös alle 15-vuotiaille ja yli 15-vuotiaille aikuisten rangaistukset.”

”Juurisyiden kitkemiseen, ei (pelkästään) vartijoiden määrän lisäämiseen ongelma-alueilla.”

”Jalkautuminen kadulle. Päiväkotien ja koulujen vierailut ja luennot. Tuki myös kasvattajille ja opettajille esimerkiksi niin sanottu koulupoliisi, johon saa helposti yhteyden.”

”Jalkautuva nuorisotyö ja aktiivisempi puuttuminen sosiaalitoimen keinoin”

”Ennaltaehkäisyyn: syrjäytymisen tai syrjäytymisvaarassa olevien tunnistaminen ja toimenpiteisiin syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Työvälineitä ja resursseja mahdollisimman varhaiseen puuttumiseen ja tunnistamiseen varhaiskasvatuksen piirissä.”

Jos pääkaupunkiseudun viranomaisille annettaisiin riittävästi rahoitusta jengiytyminen haittojen vähentämiseen, miten se tulisi käyttää? (Kaikki vastaajat)

- Liikennevalvonnasta voidaan myös painopistettä siirtää lähiöiden katupartiointiin.
- Ilmaista harrastetoimintaa, urheilutoimintaa ja kulttuuritoimintaa vapaa-ajan viettoon.
- Nuoriso-ohjaajien yms. jalkauttaminen nuorison sekaan
- Huumeiden käyttöriskosten osalta hieman sallivampi asenne, etteivät nuoret pelkää poliisia vain sen takia että polttivat vähän kannabista tai joivat vähän olutta, tässä enemmän neuvoo antavaa toimintaa ja vähemmän syyllistämistä. Ammattimaiseen jakeluun kuitenkin puututtava edelleen voimakkaasti.
- Lisää valvontaa ja perustaa erillinen jengiytyminen seuranta ja valvontaryhmä sekä lisäresursseja nuoriso-ohjaukseen.
- Poliisien näkyvyyden lisääminen/jalkautuminen nuorison pariin, nuorisotyöntekijöiden läsnäolo, vanhempien tapaamisten järjestäminen.
- Näkyvään valvontaan
- Jalkautuminen kadulle. Päiväkotien ja koulujen vierailut ja luennot. Tuki myös kasvattajille ja opettajille esimerkiksi niin sanottu koulupoliisi, johon saa helposti yhteyden.
- Lisää poliiseja.
- Juurisyiden kitkemiseen, ei (pelkästään) vartijoiden määrän lisäämiseen ongelmialueilla.
- Ei jengiytymiseen. Vaarana on ”Stop Töhryille” -kaltainen sekoilu. Laitetaan rahaa nuoreten järkevään toimintaan, koulutukseen, sosiaalityöhön yms.
- jalkautuva nuorisotyö ja aktiivisempi puuttuminen sosiaalitoimen keinoin
- Ennaltaehkäisyyn: syrjäytymisen tai syrjäytymisvaarassa olevien tunnistaminen ja toimenpiteisiin syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Työvälineitä ja resursseja mahdollisimman varhaiseen puuttumiseen ja tunnistamiseen varhaiskasvatuksen piirissä.
- Näkyvä läsnäolo julkisilla paikoilla ja varhainen puuttuminen jengikäyttäytymiseen.
- Jalkautuminen nuorten pariin ja yksilökohtainen auttaminen asiassa. Varmaan monta seikkaa, jotka vaikuttavat asiaan.
- Nuorisolle enemmän valvottua tekemistä ja vastuuntuntoisia reiluja aikuisia rinnalla kulkemaan, ohjaamaan ja tukemaan kasvua.
- Yritykseltäni on useampi vanhempi pyytänyt, jos ottaisin heidän nuoren meille töihin koulunohessa, että pysyisivät poissa pahanteosta. Valitettavasti meillä ei ole mahdollisuutta työllistää, kuin muutama nuori kerralla. Selvästi maanmuuttaja perheissä, joiden parissa työskentelemme, olisi tarve useammallakin nuorella.

- Huomattavasti näkyvämpää esillä oloa.
- Lisää Poliisien näkyvyyttä, parempaa nuorisotoimintaa, ENNAKOIVAA ongelmien tunnistamista (koulut) JA puuttumista. Nyt vain sivusta seurataan ja äimistellään, mihin tilanne kehittyy.
- Ennaltaehkäisevästi
- Jalkautumiseen sinne, missä ongelmat ovat näkyvissä, myös myöhäiseen ilta- ja yöaikaan.
- Viranomaiset voisivat käydä puhumassa sellaisissa alueissa, joissa jengimäisyys on jo suurta (koulut, kerhot yms.) Myös entiset jengiläiset voisivat puhua nuorille jengimäisyyden haitoista. Esimerkiksi jos on käyttänyt huumeita, joutunut vankilaan mutta nyt elämässä menee hyvin.
- Näitä nuoria tulisi myös kuunnella. Miksi he ovat jengeissä ja mikä on johtanut siihen. Miten he kokevat asian ja kuinka jengimäisyys saataisiin poistettua heidän mielestään. Kysely voisi olla esimerkiksi anonyymi. Tämän perusteella katsoa niitä syitä mitkä johtavat siihen, että nuoret liittyvät jengeihin. Voiko olla esimerkiksi se, että liikuntamahdollisuuksia ei ole.
- Jengiytyminen on seuraus epäonnistuneesta maahanmuuttajien integraatiosta sekä ongelmista perheiden sisällä. Jengiytyminen voidaan välttää vain näihin asioihin puuttumalla, mikä tietenkin vaikeaa. Jengien toiminnan estäminen ja vaikeuttaminen ei tee todellista muutosta ongelmaan. Rahat käyttäisin nuorten (alakoulun ensimmäisten luokkien) ohjaamisesta omien vahvuuksien pariin harrastustoiminnan saralla.
- Puuttumalla katukauppaan, tehostamalla vahtimista ongelma alueilla ja nostamalla rangaistuksia rikoksista.
- Joltain taholta jalkaudutaan kadulle.
- Jalan ja polkupyörillä liikkuviin poliisipartioihin nimimerkillä/teemalla Poliisi on kaikkien kaveri ja tuki/apu on aina lähellä
- Nuorten vapaa-ajan harrastusten kehittäminen ja taloudellinen tukeminen. Koulujen laajempi osallistaminen vapaaehtoiseen iltapäivätoimintaan, harrastusmahdollisuuksien parantaminen ja terveen elämäntavan opettaminen ja kannustava toiminta.
- Jalkautamalla koulujen ja varhaiskasvatuksen pariin, sekä näkyvään läsnäoloon ongelmallisissa lähiöissä
- Resurssi viimekädessä poliisille, näkyvä partiointi ja puuttuminen.
- Jalkautumaan työhön
- Jalkautua kaduille, kouluihin, nuorisotiloihin, maahanmuuttopalveluihin. Valistaa jo ala-asteella.
- Kaupunginosapoliisi
- Lähipoliisitoiminnan lisääminen (kunnon resurssointi, ei määräaikaista rahoituksia)
- Somesurantaan resurssointi (oikeasti riittävä, ei määräaikaista rahoituksia)
- Ulkomaalaispoliisitoiminnan resurssointi oikealle tasolle vastaamaan tarpeita
- Kaupan rikollisuuteen liittyvän poliisitoiminnan palauttaminen suurimpiin kaupunkeihin
- Viranomaisyhteistoiminnan voimakas edelleen kehittäminen (poliisi, sosiaalitoiminta, nuorisotyö yms.). Tavoitteena pysyvä toiminnan ja tason muutos.
- Isosti jengiytyamisen taustalla on lapsen halu kuulua johonkin, olla hyväksytty, olla osa jotain perhettä. Ongelmat syntyneet siis jo varhaislapsuudesta alkaen, toki väärin kaveripiireihin joutuminen (alttiutuksien) lisää riskiä.

Keskeiset havainnot

Moni yritys on kohdannut katujengien toimintaa ja se on vaikuttanut yritysten toimintaan negatiivisesti

Huomattava määrä vastaajista (55 %) kertoo havainneensa katujengien tai muiden ryhmittymien aiheuttamaa häiriötä, häiritsevää käytöstä tai eri asteista rikollisuutta. Kaikki kolme vaihtoehtoa ovat yritysten ja kaupunkien kannalta merkittäviä, koska ne voivat vaikuttaa erityisesti asiakkaiden – jotka ovat samalla kaupungin asukkaita – kokemukseen asioinnin ja arjen turvallisuudesta alueella. Yleisimmät paikat havainnoille olivat julkiset paikat, (60 %), liiketilat (55 %) ja työpaikan välitön läheisyys (48 %).

Yli kolmasosa (35 %) vastaajista kertoi jengikäyttäytymisen häirinneen liiketoimintaa. Tämä on huolestuttava tulos, sillä mikäli yritysten toiminta häiriintyy riittävästi, saattavat ne vaihtaa sijaintia tai sulkea liikkeen määräajaksi tai kokonaan.

Katujengien aiheuttaman häiriön ja rikollisuuden määrä on yritysten mukaan lisääntynyt selvästi, ja sillä on ollut negatiivisia vaikutuksia yritysten toimintaan. Myös alaikäisten aiheuttamien häiriöiden määrä on lisääntynyt merkittävästi. Alaikäiset ovat ryhmä, josta katujengit voivat värvätä uusia jäseniä ja siksi alaikäisten syrjäytymisen ja pahoinvoinnin estämiseen on panostettava myös katujengirikollisuuden torjumisen ja ennaltaehkäisyn vuoksi.

Osa yrityksistä on harkinnut liiketilojen sulkemista

Kymmenesosa (9 %) vastaajista on harkinnut liiketilojen sulkemista määräajaksi häiriöiden vuoksi. Yli kymmenesosa (14 %) olisi tarvittaessa valmis sulkemaan liiketilat ainakin määräajaksi häiriöiden tai rikollisuuden vuoksi, jos asiakkaiden tai henkilökunnan turvallisuus vaarantuisi tai katujengien toiminnan vuoksi syntyisi asiakaskatoa ja kannattavuuden merkittävä lasku.

Yritykset ovat osa toimivaa kaupunkikuvaa ja niiden toiminta on turvattava aivan kuten muidenkin kaupungin alueella toimivien tahojen. Toimintaedellytysten heikentyminen alkaa järjestyshäiriöistä ja alueella tapahtuva näkyvä rikollisuus on negatiivisen kehityksen loppupää. Tilanteen edettyä näkyvän rikollisuuteen korjaavilla toimilla on kiire. Yritys elää liikevaihdosta ja sen mukanaan tuomasta tuotosta. Liikevaihdon vähentyessä syystä tai toisesta kipurajan alle, yrityksen on tehtävä nopeitakin ratkaisuja varmistaakseen toiminnan jatkuvuuden. Koska yritys ei yksin voi tehdä katujengirikollisuudelle paljoakaan, vaihtoehdot ovat vähissä ja nopeasti ainoaksi toimivaksi ratkaisuksi jää liiketilojen siirtäminen muualle.

Katujengien toimintaan pitäisi pääkaupunkiseudulla pitäisi puuttua tehokkaammin ja aseet huolestuttavat

Katujengit ovat yritysten (75 %) mukaan ongelma, johon olisi puututtava tehokkaammin kuin tähän mennessä on toimittu. Yritysten mukaan tärkeimpiä keinoja katujengeihin vaikuttamiseksi olisi kehittää tehokkaampia lastensuojelullisia keinoja alaikäisten rikoksiin puuttumiseksi (58 %) ja tiukentaa katujengirikosten rangaistuksia (56 %). Vastauksista käy ilmi se, että yritykset ymmärtävät alaikäisten toimintaan puuttumisen merkityksen myös katujengirikollisuuden kasvun estämisessä. Kolmanneksi yleisin tapa vähentää niitä oli resurssien suuntaaminen varhaiskasvatuksella ja kouluille (48 %)

Nuoret ovat ryhmä, josta katujengien on helpointa värvätä uusia jäseniä ja välillisiä rikoksentekijöitä. Siksi jo varhaiskasvatukselle ja kouluille tulisi suunnata riittäviä resursseja, lisätä ilmaista harrastustoimintaa ongelmalualueilla ja lisätä tarvittaessa alueiden sosiaalipalveluja. Ratkaisu katujengien rikollisen toiminnan ennalta estämiseen ei ole ainoastaan niin sanotuissa kovissa toimissa, vaan ne tarvitsevat tuekseen myös pehmeitä toimia, joilla minimoidaan ilmiön mahdollisuudet kasvaa tulevaisuudessa. Näilläkin toimilla on valitettavasti kiire.

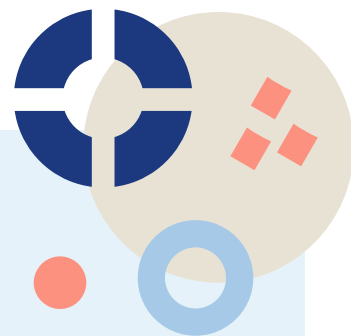
Yritykset (91 %) odottivat hallitukselta ja eduskunnalta tiukempia lakeja, jotta aseiden päätyminen katujengien haltuun voitaisiin estää. Katujengien ammuskelut kaduilla huolestuttavat yrityksiä ja Ruotsin tilanteeseen päätyminen halutaan välttää. Kaikilla rikollisen katujengitoiminnan haittojen estämiseen tähtäävillä toimilla on kuitenkin jo huomattava kiire.

Moni yritys on valmis osallistumaan jengiytymistä ehkäisevään toimintaan ja kouluilta odotetaan aktiivista otetta

Merkittävää oli että lähes puolet (48,5 %) vastaajayrityksistä oli valmiita tukemaan jengiytymistä ehkäisevää työtä toimintaa taloudellisilla ja henkilöresursseilla. Tämä kertoo sen, että yritykset kokevat katujengit uhkana toiminnalleen ja ovat valmiita osallistumaan ehkäisevään toimintaan.

Yrityksiltä kysyttiin mielipiteitä erilaisten katujengien toimintaan vaikuttavien toimenpidevaihtoehtojen suhteen. Yritykset tunnistivat tarpeen kohdistaa pehmeitä toimia nuoriin, jotka ovat helposti katujengien värväyksen kohteena. Nuorten syrjäytyminen ja päätyminen rikoksien tekijöiksi on mahdollista estää ennalta, mutta se vaatii resursseja poliisilta ja yhteistyötä monien eri toimijoiden kanssa.

Kouluilta odotetaan koulunpäivän jälkeistä toimintaa (91 %) ja tehokasta puuttumista kiusaamiseen (97 %). Molemmat ovat tärkeitä syrjäytymistä ja ulkopuolisuuden tunnetta torjuvaa toimintaa. Syrjäytyneet ja ulkopuolisuutta kokevat nuoret taas ovat alttiita katujengien värväykselle. Yritykset pitivät myös tärkeänä (48 %) resurssien suuntaamista varhaiskasvatukseen ja kouluille.

**Julkaisemme tutkimuksia ja selvityksiä
ajankohtaisista aiheista yhteistyössä eri
tahojen kanssa.**

[Lue lisää tutkimuksia ja selvityksiä](#)

**HELSINGIN SEUDUN
KAUPPAKAMARI**

Helsingin seudun kauppakamari
Käyntiosoite: Kalevankatu 12, 00100 Helsinki
Postiosoite: PL 68, 00131 Helsinki
www.helsinki.chamber.fi